

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többesbőri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenki
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő-intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

Segítség és védelem.

Székelykeresztúr, 1904. aug. 19.

Egyáltalán soha sem bántott a szereplés vizsketege Akkor, amikor a közügyekbe elegyedtem, mindig csak kötelességemet véltem teljesíteni Így vagyok ma is s úgy gondolom, hogy kötelességem egy ötven éves gyakorlati életből merített gondolatok alapján, ismervé az adott viszonyokat s félve a jövő nyomoruságaitól, olyan eszméket vetni fel, amelyek talán üdvös hatásuak lehetnek az inség előtt álló vármegyénk határai között élő embertársaim javára; tehát méltóztassék a tisztelt olvasó közönség ezt így fogadni s ha részben, vagy egészben eszméim értékesíthetők és érvényre jutnak, célomat elértem.

Azok a dolgok, melyek népünk táplálékát képezik, a mostoha időjárás folytán majdnem teljesen hiányzanak. A takarmányszüke miatt pedig az az eszköz, a melylyel egyáltalában az erdélyi részekben úgy a kisgazda, mint a nagybirtokos pénzeln szokott, a haszonállat értékesítés, az ár-csökkenés folytán, amely 50—60 százalékban kimutatható, majdnem teljes egészében lehetetlenné vált s ezt látva, hogy ezeken a dolgokon csak országos akcióval lehet segíteni, bizonyos tekintetben elkésetten, de úgy látszik már megmozdult a kormányhatalom is, de hát céltudatos, előrelátó intézkedések még most is sokat enyhíthetnek azon nyomorral szemben, mely előre veti árnyékát.

A lapokból olvasom, hogy a vármegyei inségbizottság megmozdult, tanácskozik s bizonyos tekintetekben megállapodásra jutott. Elfogadom s igen helyes dolog a munka-bíró embereknek vicinális utak építésével módot nyújtani arra, hogy pénzt szerezhessenek; az is helyes dolog, hogy a kormány felkéressék, hogy a részben megvásárolandó székely vasuti részvényekből már most vegyen át 50,000 korona értékűt s ez összeg is utak építésére fordítandó legyen, de ez össze-vissza csak 120,000 koronának felel meg; jobb a semminél, de vajmi kevés, viszonyítva ahhoz, hogy megyénkben mennyi a munkabíró ember és mennyire van és lesz szüksége a jövő aratásig pénzre. A mészáros társulattal való tárgyalás csak úgy ér valamit, ha a megyében levő összes mészárosok megszorítatnak, hogy a husáratat tetemesen alább szállítsák, mert amugy is csak harmadosztályú állatot vágnak; a beszerzési árak pedig olyan magas százalékban csökkentek, hogy egyáltalában nem indokolt ily alakban használni ki az adott viszonyokat és ez az önzésnek azon foka, amelylyel szemben a hatalomnak meg kell védelmezni az adófizető polgárok érdekeit.

Mondják a lapok, hogy a megyénkbeli

inség-bizottság a közellátásra szorult szegények részére, a minisztertől inség-segélyt kér, hát ez is helyes dolog, de ennek mikénti kiosztása talán nehéz is és az üzérkedésre is alkalmul szolgálhat. Nézetem szerint a nyerendő inség-segély egy 7—10 napi időközökben megyénk központi jelleggel bíró községeiben terményekben, úgy mint: tengeri egy családnak 10 20 liter, paszuly 2—5 literig volna kiosztandó hatósági ellenőrzés mellett; naplókval igazolván az illetők főnhatóságuknak, hogy az inségesek családjainak, kinek és mily mennyiséget adtak ki. Ezt azért tartom szükségesnek, mert népünk még ma nem is látja a veszélyt, amely előtt áll s ha látja is, nem nézi a holnapot s ha a felsorolt termények nagy mértékben jutnak kezeihez, annak nagyrésze az üzérkedők kezébe jut, pálinkára fogy el. Már pedig nem az a cél, hogy az élelmes elem e válságból még anyagi haszonnal láboljon ki, hanem az, hogy az éhinség elkerültsék.

De ez nem minden, hanem tetemesebb összegben megyénknek inségkölcsönre is van szüksége s ennek kieszközlése a jobb módú, de mégis kis emberek javára feltétlen szükséges és a kormánynak feltétlen kötelessége ezt megadni, tehát addig kell zörgetni, amíg megnyitattik. S ha bizonyos összegben ez a kölcsön már folyósított, következik annak kiosztása, a mi — aláírom — igen nehéz kérdés, mert nagyon sok a szegény ember. Hiszen az is szegény ember, aki a műveltség bizonyos fokán állva, társadalmi körének szokásai által rabbá tétetett s igényeit az adott viszonyoknak alárendelni nem tudja; az is szegény ember, aki a multak, talán az ősök hibája folytán, esetleg könnyelműségéből el van adósodva s most e válságos időben csak kapkod, hogy mitevő legyen nem tudja; az is szegény ember, kinek nem fér a nyakára a munka, nem szereti magát megerőltetni, hanem átkozva a sors mostohaságát mindig másoktól várja a segélyt vagy a mindennapi kenyeret, a közbeső időszakban pedig összedugott kézzel fohászodik s van olyan szegény ember is, aki akar dolgozni, aki tud dolgozni, de kinek semmi sem sikerül, mert mindig változtatja munkakörét s azután fut, ami el nem érhető, vagy amit már elszalasztott.

Akinek alkalma volt évek során keresztül a társadalmi élet különböző köreiben megfordulni, igazat kell nekem adjon a fent irtakra nézve, ha tudott és akart szemlélődni. Fajunk jellege, hogy — tisztelt a kivételeknek — minden ember azon mesterkedik, hogy könnyű szerrel, kevés munkával teremtsen meg magának az életet. 200 holdas birtokos úgy akar élni, mint az 500 holdas; az 500 holdas már az ezer holdassal kíván versenyezni s így tovább.

Ezek az erkölcsök adósították el népünket, ezek az erkölcsök tették tönkre az országot még a politikai vonatkozásokban is; de hát nem szándékom politizálni Egyáltalában nem szabad közgazdasági kérdésekben akár a helyi, akár a magas politika szemüvegén keresztül bíráltni el a dolgokat és tenni meg ilyen bírálat alapján azon intézkedéseket, melyek közgazdasági érdekeket vannak hivatva szolgálni. Aki ezt teszi, azon állásponton áll, hogy a cél szentesíti az eszközöket és jobb ha félre áll, mert az emberbaráti szeretetnek még az árnyékával sem bír s mikor a szívet osztogatták: nem volt jelen.

Most pedig a fentiek után, amint jeleztem, az inségkölcsönt kiosztani nehéz dolog; mondják, hogy a székely akció keretében a vetőmagul kiosztott búzát részben eladták, üzérkedtek vele, részben megették s állítólag a kiosztott burgonyával is így volt s a kedvezményes áru tenyészertésekre, ugynevezett nagyobb birtokosok is jelentkeztek volna. Én meg — tisztelt a kivételeknek — s ha föltéve, de meg nem engedve, a fentti szóbeszéd egyes részleteiben talán igaz is volna, soha sem hozakodtam volna vele elő, mert nincs közöm hozzá, de most, mikor az inségkölcsön kéréséről, esetleg elnyeréséről szólok, kell, hogy mondjam, hogy aki inség kölcsönt kér, először a szívére tegye a kezét s gondolja el, hogy szegény embernél is sok a szegényebb s azért ember az ember, hogy első sorban magán segítsen és senki sem jogositott az igazán szükségben levők szájából kivenni a kenyeret.

Az inségkölcsön megkapása után, annak kiosztása alkalmával a hatóság ellenőrzésén, legyen körültekintő, az önzetlenül gondolkozók tanácsait hallgassa meg, az esetleges nagyképű stréberek önző céljait ne szolgálja. Mint inségkölcsönt osszon ki méltányos árban tengerit, szerezzen be takarmányneműeket, amennyiben lehetséges — vásároljon erőtakarmányokat (melasse), a kis mennyiségben e megye határai közt termelt erőtakarmányokat, mint zab, árpa — esetleg meg kell venni s mint inségkölcsönt, akik azt nélkülözik, azoknak kiosztani. Szóval az én nézetem az, hogy minden segély inkább természetben nyújtassék az inségeseknek, mint készpénzül.

Végül pedig az inségkölcsönrel való esetleges üzérkedési hajlamok a lehetőség határai között már csirájában elfojtandók s aki utólag ezen rajta éretik, a kellő megtorlásban részesüljön. Minden segélyre jelentkező előre figyelmeztetendő, hogy aki a fentti alapokra jelzett inségkölcsönrel valamelyes módon való visszaélésen éretik, nyolc napon belül 5 százalék kamattal mellet az inségkölcsön értékét végrehajtás

terhe alatt megfizetni köteles; előjegyzésbe vétetvén, hogy az ily egyének semmi nemü körülmények közt több segélyre igényt nem tarthatnak. S a fentiekkel kapcsolatosan vélem, hogy inségkölcsonók, termények, takarmány stb. alakjában való kiadása ne egyszerre, hanem az arra jogosítottaknak havonkénti részletekben történjen. A központi inségbizottság pedig közegei által, esetleg közigazgatási hatóságok közreműködésével, a legmesszebb menő meglepetésszerű ellenőrzést gyakoroljon, mert mostan segíteni kell, a hagyományos protekció szüneteljen, az üzérkedési szellem pedig ténykedéseit halassza azon időre, mikor a megélhetési viszonyok jóra fordulnak.

A szárazság, az aszály miatt beállott gazdasági válság utóhatásaiban évekre terjed s végeredményében kiszámíthatatlan.

Tehát kisebb és nagyobb birtokostársaim, fogjuk meg a dolog végét, szorítsuk meg kiadásainkat, szóval-tettel igyekezzünk segíteni embertársainkon s én hiszem, reményem: megsegít az Isten!

Ugy vélem, önzetlen soraim visszatetszést nem szülhetnek s ha valamelyes módon a közérdeket szolgálni tudtam, csekély fáradságom elnyerte jutalmát. Ha az olvasó közönség a fent irtakat csak elmefuttatásnak minősíti, a papirkosárba vele; s jó akaratom ily alakban való megnyilvánulása — tévedés volt. Az Isten velünk!

Gyárfás Endre,
földbirtokos.

Tan- és nevelésügy.

Tankönyvek és iskolai felszerelések az összes felsőbb és elemi iskolák részére pontos és lelkiméretes kiszolgálás mellett kaphatók Betegh Pál könyv-, papir-, iró- és rajzszerkereskedésében — Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt. Tankönyvek bekötése legolcsóbb árak mellett gyors és pontos kivitelben ugyanitt történik.

Különfélék.

— **Miniszteri elismerés.** Hargita Nándor helybeli állami kö- és agyagipari szakiskolánk művész igazgatója, a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről igen szép elismerésben részesült. A kolozsvári tankerületi kir. főigazgató ugyan is bejelentette, hogy Hargita igazgató kezdeményezéséből a helybeli főreáliskola tanulóival a szakiskolában megtartott díjmentes mintázási tanfolyamnak megfelelő eredménye volt, és hogy azt a jövő 1904—5. tanévben ismételni fogja az igazgató. Ezért a miniszter elismerését nyilvánította Hargita igazgatónak s egyuttal intézkedett aziránt is, hogy a tanfolyamra beiratkozó tanulók pontos látogatása és esetleges mulasztásai az anyaintézet által kellő ellenőrzésben részesüljenek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lendvay Mária deési polgári iskolai helyettes tanítónőt a helybeli polgári leányiskolához segédtanítónőnek nevezte ki.

— **Személyi hír.** Szakáts Péter székely kereskedelmi és iparkamarai titkár e napokban városunk és vidékén időzött. Vajha immár belátnak az intéző körök, hogy a Székelyföld központján lenne helye a kereskedelmi és iparkamarának! . . .

— **Gyászlobogót lengetett** a füledt, tikkasztó szellő a főreáliskola homlokzatán. Szomoruan hirdeté, hogy egyik legbuzgóbb tanára: Csehély Adolf örökre lehunyta szemeit. Már rég sorvasztotta testi erejét a nehéz kór, de ő dacolt vele s nem engedett a legvégső pillanatig. Már a tanév bevégezése előtt érezte hanyatlani erejét, s mégis

hiába figyelmeztették társai, hogy kimélje magát, ő szigorúan teljesítette kötelességét; elve lévén: egyetlen fillérjét sem élvezni az államnak, a miért tisztességesen meg nem szolgált. Rohamosan fogyó ereje, végre őt magát is aggodalomba ejtette, s így szánta reá magát, hogy Budapestre utazva, speciális orvosok véleményét kérje ki. A nehéz ut megviselte, az orvosok nem vigasztalhatták. Ajánlották ugyan a fenyves levegőt, de biztos gyógyulást senki sem mert állítani. Orvosai tanácsára nagy nehezen belement abba, hogy egy félévi szabadságot kérjen, a mit mielőtt megkapott volna, az örök szabadság következett be. Csehély tanár, a tanügynek lelkes harcosa volt, tárgyait nemcsak szakértelemmel tanította, hanem igaz szeretettel. Sohasem akarta elhinni, hogy azok elsajátítása valakinek nehezére volnának. Ismeretei bámulatra ragadták mindazokat, a kikkel valamely tárgy fölől eszmecserébe bocsátkozott. Nem igen lehetett olyan kérdést intézni hozzá, a miről bő és alapos tájékozottsággal ne tudott volna beszélni. S mindezek dacára: maga a megtestesült szerénység volt, aki másokat megbecsül s tisztelni tud. Szóval oly férfi hunyt el benne, aki a tudomány- és társadalomra nézve is veszteség, de különösen nagy veszteség a magyar művészeti stílust illetőleg, a melynek egyik legbuzgóbb kutatója és tanulmányozója volt. Az elhunytat özvegye és 4 gyermeke gyászolja s számos rokon. — Csehély tanár temetése — a kibocsátott családi gyászjelentés szerint — előbb vasárnap délutánra volt kitűzve s ilyen értelemben értesítettük mi is a nagyközönséget. Azonban akkor, midőn már lapunk teljesen kinyomtatva s egyrésze szétküldve volt, kaptuk az újabb értesítést, hogy 24 órával előbb (tehát Szent István napján) fogják eltemetni. Így történt aztán, hogy a köztisztviselőben álló tanár temetésén igen sokan nem vehettek részt egy helyből, mint a távolabbi vidékről. A temetésen különben megjelentek az összes itthon levő tanárok s mindazok, kik a hirtelen megváltozott időpontról értesülhettek. A sirnál Nosz Gusztáv kir. főreáliskolai tanár megható szavakkal bucsuzott el az önfeláldozó kollégától, aki három nappal előbb őt kérte föl a gyászbeszéd megtartására. Ezzel véget ért a temetés. Csehély tanár porhüvelyét a róm. kath. sirkertbe örök nyugalomra helyezték. Nyugodjék csendesen s emléke fölött őrkdjék mindnyájunk tisztelete és a valódi tanár iránti hálás szeretet!

— **Rudolf trónörökös** egykori kedvenc vadászó helyét, a Parajd község szomszédságában elterülő Görgényi havasokon lévő első minőségű kincstári fenyőerdőt már egy hét óta óriási tüzvész pusztítja. A romboló elem immár oly nagy mérvű, hogy végveszedelemmel fenyegeti a milliókat érő Mezőhavas környékén levő erdőségeket. Több, mint ezer ember dolgozik a tűz lokalizálásán, de eddig siker nélkül. A kár máris meghaladja a két millió koronát, melynek jó nagy része Éltető Károly szovátai fűrészgyárost sujtja, aki az erdőt a kincstártól kihasználásra megvette volt.

— **Eszküvő.** Wallinger István nyomdász, lapunk kiadóhivatalának szorgalmas vezető munkása, Szent István napján vezette oltárhoz Szombafalvy Erzsit városunkban. Sok szerencsét kívánunk az új párnak!

— **Takarékosság** Ebben az egy szóban foglalható össze a mai helyzet képe, melyet a földmivelésügyi miniszter e hó 15-iki jelentése tár elénk. Az ideai takarmánytermés javulásának reménye óráról-órára fogy. Az elővigyázat, a takarékoság napról-napra inkább válik kötelességünké a hiányzó beszerzése is nehezebbé válik mindinkább; legyen tehát minden gazda előrelátó és szigorúan takarékos, hacsak éveken keresztül nem akarja elpusztult, vagy elvesztegetett munkaerejét és jövedelmi forrását: igás állatait siratni. Ezt a figyelmeztetést annál inkább kell hangoztatnunk, mert az illetékes körök gondoskodása — tekintet-

tel a szomszéd államokban is előforduló hasonló szükségre — csak a legminimálisabb igények kielégítését teszi lehetségessé.

— **Uri muri.** Csak nem régen tettük szóvá az éjszakai „záróra” megváltásának leple alatt, mostanában mind gyakrabban történő csendháborításokat. Ilyenkor eszünkbe jut, hogy ha faluhelyen egyik-másik legény füttyörésztet jó, vagy rossz kedvében, azért is bejelenti a csendőrség s a szolgabíró igen gyakran két-három napig becsukja a merész csendháborítót. S ezzel szemben nálunk, a városon, mi történik. Az éjjel előtti időről nem szólva, egész éjjel kurjongatás, állati hangok utánzása, üvegdobálás. oroszánbögéshez hasonló ordítózás hangzik gyors egymásutánban a város közepén, nyílt helyen, anélkül, hogy valakinek még csak a hajaszála is meggömbülne érette. Na persze, még csak az volna hátra, hogy a rendőri asszisztencia mellett inségmentes jó kedvében mulató alkápitány urat valaki korlátozni merészelje az ő urimurijában. Vajjon ez helyén van-e így? Hiszen ha a közrendőr járása területén elalszik, szigorú büntetés éri, sőt azonnal elcsapja főnöke. Hát a fennebb nagyobb vonásokban ismertetett urimurizó, az ilyen urimurizást végig élvező, megtűrő köztisztviselőt nálunk megdicsérik-e, avagy kitüntetésre ajánlják az illetékes tényezők? Erre igazán kíváncsiak vagyunk és feleletet kérünk, hogy lássa a közönség, mihez tartsa magát . . .

— **Nyári táncvigalom.** Előkelő, diszes közönség jelent meg e hó 14-én az Alsósiménfalván rendezett zártkörű táncmulatságon, mely alkalommal felülfizettek: Jakabházy Zsigmond dr. 15 K, Gálffy Kálmán, Jakabházy Sámuel 8—8 K, Putnoky Miklósné 4 K, Sebesy Ákos, Hadnagy Mihály, Elekes Dénes, Boros György 2 2 K, Jakabházy Gábor, Szentkirályi Árpád, Konez Ármin, Tompa Árpád, Czeglédi Ferencz, Márkos Albert, Repeczky Ferencz 1—1 K, Miklós Károly, Gálffy Sándor, Tóth Vilmos 40—40 f, kik fogadják a rendezőség hálás köszönetét. Összes bevétel 135 K 20 f, kiadás 100 K, 48 f tiszta jövedelem 34 K 72 f, mely összeg az ifjusági egyletnek átadatott. Sándor Géza elnök, Szász Ferencz titkár.

— **Óriási tüzvész** pusztított vármegyénk Szentegyházasoláhfalva községében e hó 22-én. A tűz d. e. 11 órakor ütött ki és néhány pillanat alatt mintegy 25 kisgazda hajléktalanná lett; elpusztítván csekélyke takarmányukat is, amelyet mostanában gyűjtöttek össze. Nagy szerencsé volt a község között elfolyó Kis-Homoród, honnan a nagy szárazság és hőség mellett is bőven kaptak vizet az oltáshoz, melyet a két oláhfalu és Szentkeresztbánya tűzoltói derekasan végeztek. A veszélynél megjelent Dr. Damokos Andor alispán is, aki a teljes nyomorba jutott tüzkárosultak számára táviratilag kért segítyt a kormánytól. A kár mintegy 50,000 koronára tehető s biztosítva alig volt valami. Dániel Károly földbirtokos kezdeményezésére már másnap osztottak ki pillanatnyi segítyt a koldusbotra jutott székely kisgazdáknak. Az óriási veszedelem — állítólag — gyermekek pajkosságából eredt.

— **Gyakorlati városfejlesztés** címmel Lovass Zsigmond, Nagyvárad város t. főmérnöke tollából — a hazai városok polgármestereinek ajánlva — egy 2 ives, igen tartalmas füzet jelent meg, a mely egyaránt érdeklí a városi tisztviselőket, a társadalmat és a kormányt, melyeknek ernyedetlen együttműködésével fogja siker koronázni a városok fejlesztésére irányuló munkásságot. A füzet az előszó után foglalozik a városfejlesztési teendőkkel, a városi tisztviselőkkel és társadalommal, a városfejlesztő-társasággal, városrendezési tervvel, a teendők sorrendjével, közegészségügygel, beruházásokkal, távoli tervekkel, ipartelepítéssel, kiállításokkal, idegenforgalommal, köztisztasággal, városszépítéssel, magánépítkezésekkel, tisztviselő- és nyaraló-telepekkel, drága építkezések ügyével, városi közüzemekkel, városi nevezetességek fölkarolásával, reklámokkal, a helyi hírlapok akciójának megbecsülhetetlen előnyeivel, kitüntetések rendszeresítésével és végül a kormány

teendőit jelöli meg, kilenc figyelemre érdemes pontoztatban. Az alapvető füzetkére még visszatérünk. Addig is ajánljuk közfigyelembe a mindössze 1 koronáért kapható érdemes munkát.

— **Ügyvédi iroda áthelyezése.** Dr Pál Ernő ügyvéd irodáját a kőkereszt-térről Kossuth utca 18. szám alá, saját házába helyezte át.

— **Részvétel a székely iparkiallitásban.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által ez évi október 23-tól 31-éig rendezendő kerületi iparossegéd és tanonc munka kiállításán, mint lapunkban jeleztük, a bejelentések augusztus 20-ig fogadtattak el. A kamara a részvételt a Székelyföld távolabbi részein is lehetővé ohajtván tenni, a jelentkezési határidőt szeptember hó 1-éig kiterjesztette. Felhívjuk lapunk utján ismételtelen az ipartestületeket, társulatokat, ifjúsági egyesületeket, tanonciskolai iparhatóságokat, hogy a körülményről az iparossegédek és tanoncokat tájékoztassák az összegyűjtött bejelentési ivateket szeptember 1-ig Marosvásárhelyre a kereskedelmi és iparkamarához juttassák. Marosvásárhely, 1904. aug. 19. László Gyula, titkár.

— **Bekálborozták** városunkban a Csereulca végén levő hid alatt szegyenkedő pocolyát s még mai nap is várja a lecsapolást. Hogy meddig büzlök így eme hirhedt pocolya — azt igazán nehéz volna megmondani. Bővebb felvilágosítást — szerény véleményünk szerint — talán a városi tanács adhatna. Szíves kedjenek tehát az érdeklődők oda fordulni.

Ki nem mosolyog egy kedves, rózsás arcú gyermekre, ki mindenkit bórának szépsége és puhasága által elragad. És kit nem érint kellemetlenül egy tisztátalan és gondozatlan gyermek, kinek látásra magunkban szemrehányással illetjük az anyát, aki kedvencét annyira elhanyagolja. Minden anya már korán kezdje gyermekeit jó szappannal mosni, persze nem oly szappannal, mely ártalmas alkatrészeinél fogva a bőrt durvára és ráncosra csuítja. Hogy a bőr puha, fehér és rózsás maradjon és hogy különböző bőrbetegségektől megóvassék, célszerű a már 50 év óta bevezetett és kitűnőnek bizonyult Sarg-féle Glycerin-szappanokat használnak venni, mert ezeknek kiváló előnyei általánosan el vannak ismerve.

— **A nyári szünidő vége felé van.** Pár nap múlva egészen vége is lesz. A tegnapi virradó éjjel kapott jókora eső után, lehült a levegő s így most a hőmérő alig mutat 20 fok meleget. Az ezredéves emlék mellé, valamint az ugynevezett sétatérre ültetett és szépen virult fák azonban nem igen tudnak örülni az esőnek és a légáramlat illetően megváltozásának, mert úgy ezek, mint a Kossuth-utcában kiszáradt fák szörnyen elsárgultak a tikkasztó hőségben nélkülözött üdítő öntözés, gondos ápolás hiányában. De nem baj! Majd jön a tavasz és mást ültetnek a kiaszottak helyett. Így megy ez évről-évre már nagyon régen. Van a városnak elég pénze — a bankokban...

— **Tánciskolai tanfolyamot nyit** Simkóvits József okl. táncitanító városunkban szeptember elején, a Budapest-szálló nagytermében. Ajánljuk közfigyelembe az előnyösen ismert táncitanítót.

— **Szalay Béla verseit** a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyvkereskedése) a szerző arcképével és egyik tanuló társa által irt igen szép emléksorokkal bővítve, közrebocsátja. Fölkérjük mindazokat, akiknél még gyűjtőivek vannak, hogy azokat a begyűlt összegekkel folyó hó végéig okvetlenül küldjék be kiadóhivatalunkhoz, mivel csakis az előjegyzett példányok mennyiségét nyomtatjuk ki s így könnyen előfordulhat az az eset, hogy a be nem jelentett előfizetők nem juthatnak példányaikhoz.

Törvénykezés.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék-nél e hó 19-én megtartott főtárgyalások rendén Szabó Áron kénosi lakos, kovácstanoncot halált okozó súlyos testisértés büntette miatt egy és fél-évi börtönre; Füstös András székelyudvarhelyi lakost súlyos testisértés vétségeért 2 havi fogházra és 20 K pénzbüntetésre; Orbán Dénes farkaslaki lakost súlyos testisértés vétségeért 21 napi fogházra és 20 K pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Az ítéletek jogerősek.

Szerkesztői üzenetek.

Gyűrfás Endre földbirtokos urnak Székelykeresztur. Amint méltóztat látni, szóról-szóra közöljük — fájdalom — nagyon is időszerű cikkelyét. De hát minő akadályokba is ütközhetnék egy közérdekű cikkely közlése valamely újságba?! Hiszen mi inkább örvendünk, hogy egyik-másik földbirtokos ur — igaz, elég ritkán — tollat ragad, s nemcsak a maga körében, hanem a ma már legcélravezetőbb, sőt egyedül célhoz juttató uton, a széles körben visszhangot kelthető sajtó utján is igyekezik nemes szívéből fakadt gondolatainak látható jelét adni. Igen, mi örvendünk s az ilyen eseményeket készséggel honoráljuk a legőszintébb elismeréssel. Vajha minél gyakrabban és minél nagyobb körből, minél több földbirtokos ur részéről olvashatnánk és közölhetnénk közvetlen tapasztalatból szerzett, kiforrott véleményeket!... Fájdalom — azonban tizedik év óta hiába zörgetünk; a legtöbb helyen az ígérettel maradtunk. Pedig hát voltaképpen kié az újság? Ugy-e a közönségé; a „Székely-Udvarhely” legalább mindig azé volt tíz éven át s jövőre is, hogy azé maradjon, első sorban magától a közönségtől és nem egyedül tőlünk függ... Valamint a szántó-vető ember lelkiismeretes szorgalommal, véres-verejtékekkel munkálkodik földjén, aképen végezzük el mi is hivatásunkból kifolyólag minden egyes újságlapon munkásságunkat. Elvetjük a legjobb tehetségünk szerint termelt magot s épen mint a szántó-vető, Isten áldását várjuk és reméljük annak nyomán. Soha sem zártuk s zárjuk el senkitől közérdekű, személyeskedéstől mentes ügyekben a „Székely-Udvarhely” hasábjait Mindig megérdemelt figyelemben részesítettük s fogjuk részesíteni a közvetlen forrásból eredő dolgozatokat. Mert egyedüli célunk az volt s az marad, hogy a tudakosság mellőzésével, a tiszta és megdönthetetlen tudás nyomuljon előtérbe. Ezt pedig csak a közvetlen tapasztalat eredményezheti. Ha tehát vezetésre, irányításra hivatott embereink közérdekű gondolataikat velünk közlik, az általános közvélemény teljes kidomborodását teszik lehetővé s ezzel igen nagy szolgálatot tesznek hazánknak és nemzetünknek s főképp szegény székely vármegyénk közügyeinek. Ha a nép boldogul, megelégedett, földbirtokosainknak is csak előnyére válhat. Mondják el tehát nézeteiket minden adandó alkalommal a „Székely-Udvarhely”-ben, mely mindig szívesen fogadta és fogadja a velünk önzetlenül munkálkodókat s erre nyilvánosan immár többször felszólította... Ébredjenek föl le-targikus álmaikból mindazok, akiket illet s úgy a helyi sajtó utján, valamint a vármegyei, községi és más társadalmi ülések és közgyűlések alkalmával is álljanak sorompóba a közjóért. Kritizálgatni, gáncsoskodni könnyű lehet távolról a készben. De valamint megteremteni a közérdek javára — dicsőséget, elismerést és nem leszólást érdemel. S csakis így fejlődhetik ki az igazi áldásos közérdekű munkálkodás, mely annak következményeiben utólréhetetlen előnyöket biztosít.

Nyilt-tér*

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
a bőrt fehérré és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Négy jármás ökröt felibe való teletetés-re elfogadok. Cím e lap kiadóhivatalában.

Egy javított fedeles kocsi teljesen jó állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat be-cserél s készíti ujakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Polgári-leányiskolás tanulókat

elfogad teljes ellátásra, jutányos árért özv. Pál Jánosné, Kossuth-utca 35/b., az iskola átellenében.

Eladó ház.

Székelyudvarhelyt, az Árpád-utcában, **Szorger Irma** tulajdonát képező kőház, mely 5 szoba, 1 konyha, kamara és melléképületekből áll és külön udvarral bir — **örök áron eladó.** Eladási ára **9000 korona.** Levél utján, vagy személyesen értekezni lehet a tulajdonosnőnél **Marosvásárhelyt,** Régi-kőház-utca 15. szám alatt.

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Faeladási hirdetmény.

Az oroszhegyi közbirtokosság tulajdonát képező és Oroszhegy község határában a Varság tisztásán fekvő „D” legelő erdő üzemosztályban az 1900., 1901. és 1902. évekre esedékes vágás területekből a vázlatrajz szerint eladásra kijelölt 492.10 k. hold területen kihasználásra kibélyegzett bükk- és fenyőfa készlet, mely a korondi m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos becslése szerint 6596 m³ fenyő, 11238 m³ bükk müfat és 33714 m³ bükk tűzifát tartalmaz **1904. évi szept hó 7-én délelőtt 10 órakor** Oroszhegy község házánál nyilvános szóbeli árverésen és zárt írásbeli ajánlat utján együttesen el fog adatni. — Ezen terület mellett van még mintegy 1200 k. hold, amely a jövő évtől kezdve szintén eladás alá fog bocsájtatni.

Kikiáltási ár 17000 korona (Tizenhétezer korona).

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát árverezést vezető kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlatához mellékelni.

A kihasználási idő a szerződés jogerőre emelkedésétől számított hat év.

A részletes becslési és árverési feltételek a korondi m. kir. erdőgondnokság (Székelyudvarhelyen) és alólírott nál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Oroszhegy, 1904. aug. 20.

Tamás Ágoston
közbirtokossági elnök.

Faeladási hirdetmény.

Oroszhegyen (Udvarhelyvármegye) Tamás Pál utóda — 244 hold területű — erdejében levő összes bükk, mely 26352 m³ müfára és 39528 m³ tűzifára becsültetett, **szeptember hó 4-én d. e. 10 órakor** Oroszhegy község házánál megtartandó nyilvános árverésen eladatik.

Kikiáltási ár 14493 K 60 fillér.

Oroszhegy, 1904. aug. 18.

Özv. **Tamás Pálné,**
Tamás György gyámok.

Olcsó
csemege szőlő

kapható

Szél Géza üzletében

Székelykeresztur.

Egy kosár bérmentve 3 K 80 fillér.

Korcsma-haszonbéri hirdetés.

Felsőboldogasszonyfalva község korcsma-házát 1905., 1906. és 1907. évre *folyó évi szeptember hó 3-án délelőtt 8 órakor* nyilvános árverésen haszonbérbe ki fogja adni.

Az árverezési feltételek a felsőboldogasszonyfalvi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felsőboldogasszonyfalva, 1904. aug. 18.

Biró Ferenc,
k. főbíró.

Ferenczy Lajos,
körjegyző.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

3105—904. tkvi szám.

Póthirdetmény.

A sz.-kereszturi kir. járásbiróság, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, miszerint az Udvarhelymegyei takarékpénztár végrehajtónak Jakabházi András és neje Lőrinczi Róza szt.-ábrahám lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 600 K s j. iránti végrehajtási ügyében 2640—1904. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben a szt.-ábrahám 67. sz. tkjvben foglalt 999, 1000, 1002 hr. sz. ingatlanra 14, 10013 hr. sz. ingatlanra 4, 267 hr. sz. ingatlanra 10, 268 hr. sz. ingatlanra 34, 1078 hr. sz. ingatlanra 24, 2017 hr. sz. ingatlanra 26, 2035 hr. sz. ingatlanra 1, 2291 hr. sz. ingatlanra 24, 2341 hr. sz. ingatlanra 20, 2477 hr. sz. ingatlanra 35, 2478 hr. sz. ingatlanra 91, 2541, 2542, 2543 hr. sz. ingatlanra 16, 2567, 2568, 2569, 2571, 2572, 2573 hr. sz. ingatlanra 61, 2577, 2578, 2579 hr. sz. ingatlanra 71, 2642 hr. sz. ingatlanra 3, 2643, 2644, 2645, 2647, 2648, 2658 hr. sz. ingatlanra 39, 3520 hr. sz. ingatlanra 3, 1726 hr. sz. ingatlanra 110, 2023 hr. sz. ingatlanra 2, 17281 hr. sz. ingatlanra 18, 2307 hr. sz. ingatlanra 14, 2041, 2045 hr. sz. ingatlanra 4, 17881, 17891 hr. sz. ingatlanra 4, 1369 hr. sz. ingatlanra 31, 1460, 1461 hrsz. ingatl. 6, 20102 hrsz. ingatl. 4 2335 hr. sz. ingatlanra 11, 2046 hr. sz. ingatlanra 6, 1717 hr. sz. ingatlanra 1, 1718 hr. sz. ingatlanra 6, 1719 hr. sz. ingatlanra 2, 2024 hr. sz. ingatlanra 1, 2055 hr. sz. ingatlanra 2, 26642 hr. sz. ingatlanra 38, 1481 hr. sz. ingatlanra 3, 1448 hr. sz. ingatlanra 16, 1659 hr. sz. ingatlanra 4, 1782/1 hr. sz. ingatlanra 8, 1485/1 hr. sz. ingatlanra 2, 1661/2 hr. sz. ingatlanra 2, 1662/2 hr. sz. ingatlanra 5, 2323, 2 hr. sz. ingatlanra 3. 2481/2 hr. sz. ingatlanra 12, 1494 hr. sz. ingatlanra 9, 1667/2 hr. sz. ingatlanra 9, 2337 hr. sz. ingatlanra 8, 1743 hr. sz. ingatlanra 3, 1791, 1792, 1793 hr. sz. ingatlanra 14, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, hr. sz. ingatlanra 14, 2661 hr. sz. ingatlanra 72, 1486 ingatlanra 4. 1687 hr. sz. ingatlanra 3, 1745 hr. sz. ingatlanra 3, 1747, 1749 hr. sz. ingatlanra 1 2164 hr. sz. ingatlanra 3, 1996 hr. sz. ingatlanra 5, 2016 hr. sz. ingatlanra 2, 1432/2 hr. sz. ingatlanra 2, 1485/2 hr. sz. ingatlanra 8, 1661/1 hr. sz. ingatlanra 2, 1662/1 hr. sz. ingatlanra 5, 2014/1 hr. sz. ingatlanra 3, 2323/1 hr. sz. ingatlanra 3, 2524/1 hr. sz. ingatlanra 20, 2049 hr. sz. ingatlanra 10, 2124/1 hr. sz. ingatlanra 9, 2512/2 hr. sz. ingatlara 36, 1468, 1469 hr. sz. ingatlanra 10, 1722 hr. ingatlanra 8, 346/2 hr.

sz. ingatlanra 17, 2038 hr. sz. ingatlanra 2. 2020 hr. sz. ingatlanra 3, 2288 hr. sz. ingatlanra 24, 2338 hr. sz. ingatlanra 8, 1571 hr. sz. ingatlanra 4, 2012, 2013 hr. sz. ingatlanra 3, 1350 hr. sz. ingatlanra 4, 1668/3 hr. sz. ingatlanra 8, 1650 hr. sz. ingatlanra 1, 1732 hr. sz. ingatlanra 2, 1733, 1738 hr. sz. ingatlanra 10, 1465 hr. sz. ingatlanra 17, 1627, 1628 hr. sz. ingatlanra 4, 2036 hr. sz. ingatlanra 1, 1989 hr. sz. ingatlanra 9, 2050 hr. sz. ingatlanra 3, 1638 hr. sz. ingatlanra 7, 1773/2 hr. sz. ingatlanta 5, 1744 hr. sz. ingatlanra 3, 1802, 1803, 1804 hr. sz. ingatlanra 20, 2057, 2058, 2059 hr. sz. ingatlanra 6, 2104, 2214 hr. sz. ingatlanra 1, 2271, 2272, 2173 hr. sz. ingatlanra 8, 3372 hr. sz. ingatlanra 2, 3374 4, 1644 hr. sz. 1, 2052, 2053 hr. sz. ingatlanra 3, 1583, 1584 hr. sz. ingatlanra 12, 1582 hr. sz. ingatlanra 12, 1916 hr. sz. ingatlanra 57, 2156 hr. sz. ingatlanra 24, 2281 hr. sz. ingatlanra 21, 2348 hr. sz. ingatlanra 3, 2650, 2652 hr. sz. ingatlanra 3, 2159, 2160, 2161 hr. sz. ingatlanra 44, 962, 963 hr. sz. ingatlanra 5, 1656 hr. sz. ingatlanra 34, 1725 hr. sz. ingatlanra 4, 1785 hr. sz. ingatlanra 12, 1809 hr. sz. ingatlanra 10, 2149, 2150 hr. sz. ingatlanra 18, 1759¹, 1759² hr. sz. ingatlanra 72, 1771 helyrajzi számá ingatlanra 81 korona 1780, 1780, 1781, 1782, hr. sz. ingatlanra 46, 1784 hr. sz. ingatlanra 54, 1788/2, 1789¹, 1789², hr. sz. ingatlanra 18, 1786/1, 1786/2, 1786/3 hr. sz. ingatlanra 15, a 341. sz. tkjvben foglalt 1758/2 hr. sz. ingatlanra 1, 3026 hr. sz. ingatlanra 2, 2081 hr. sz. ingatlanra 21. 1572, 1573 hr. sz. ingatlanra 24, 1734, 1735 hr. sz. ingatlanra 10, 1736, 1737, 1739, 1740 hr. sz. ingatlanra 2, 2066, 2067 hr. sz. ingatlanra 4 1626 hr. sz. ingatlanra 10, 1637 hr. sz. ingatlanra 5 1639 hr. sz. ingatlanra 9, 1723, 1724 hr. sz. ingatlanra 71, 1764, 1765 hr. sz. ingatlanra 41, 1819 hr. sz. ingatlanra 49, 2078 hr. sz. ingatlanra 21, 2292 hr. sz. ingatlanra 24, 1640 hr. sz. ingatlanra 1, 1795, 1798 hr. sz. ingatlanra 3, 1480 hr. sz. ingatlanra 9, 1483 hr. sz. ingatlanra 17, 1664, 1665 hr. sz. ingatlanra 21, 2479 hr. sz. ingatlanra 24, 2480 hr. sz. ingatlanra 9, 2303 hr. sz. ingatlanra 20, 2037 hr. sz. ingatlanra 1 korona kikiáltási árban Szt.-Ábrahám község házához 1904. évi szeptember hó 16. napjának d. e. 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján a Magyar Jelzálog Hitelbank végrehajtó érdekében és 5944 K 3 fill. tökekövetelés s járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

A kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság Székelykereszturt, 1904. június 25.

VERESS, kir. albiró.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszmuáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

ÖNTANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA!!!

Minden cimbalom-kedvelő használja a Kovács-féle öntanulási-iskolát, melyből mindazok, kik olvasni tudnak, magányosan, tanító nélkül sajátítják el a cimbalom-játékot és a hangjegy ismeretét — olyannyira, hogy ezután már bármely kottából tökéletesen játszik a tanuló. Az iskola 10 leckét, 10 rajtot és a legújabb 50 magyar népdalt tartalmazza. Jóakarattal figyelemztetem azonban a mélyen t. cimbalom-kedvelő közönséget, hogy iskolám a legegyszerűbb, a legújabb módszerű és szakmú, ne tévessze össze tehát más és nem szakemberek alkotásával. A kétszeres költség megkímélése céljából említem újból, hogy egyedül, valódi öntanulási cimbalom-iskola csak a Kovács János-féle. — Ára 10 korona. — Kapható a szerzőnél: Kovács János, okl. cimbalom-tanárnál Budapest, Erzsébet-körút 5-ik szám.

Két uri-leányt

vagy fiatal uri fiút felfogadok teljes ellátásra, mosatással, külön szobában, kellő felügyelettel, egyenként havi 50 korona fizetésért. Lakás minden iskolához közel, a központban van. Tisztelettel:

Nagysolymosi Koncz Ármin

gyógyszerész,

Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér (Régi főpiac-tér.)

Irnokot keresek

szép írással, aki lehetőleg németül is tudjon írni és olvasni.

Kereskedelmi képzettséggel bírók s irodákban már alkalmazva voltak reflektálok.

Személyesen jelentkezők is hozzák magukkal írásba foglalt, eddigi foglalkozásukat leíró, fizetési igényüket tartalmazó — ajánkozásaitak.

Irní, olvasni s számolni

tudó nős, a városban helyi és személyi ismeretekkel bíró, a szóda viz gyártásához és kihordásához alkalmazandó s üzleti érzékkel bíró iparos, vagy más egyént keresek.

Ajánkozásuk szintén a fent irt módon történjenek.

Koncz Ármin.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapított: 1865.

o o o o női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o
Legelőcsőbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Üzletemet az eddigi helyiség jobb szárnyába helyeztem át!

Együttal a n. é. közönség igényeinek megfelelőleg tetemesen megnagyobbítottam és dusan felszereltem mindennemű női- és férfi divatárakkal.

Férfi- és iskolai fiugyermek kész öltönyökben nagy választék, legelőcsőbb árak!

Tavaszi és nyári divatickek d. s raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Allandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb o raktár férfi és fiu ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Férfi és fiu készruhák áruháza. Ezen ágban a legvégéig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősrotokra fölhipni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők d. s választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Üti bőröndök és kézi-táskák. o o